

**ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ**

ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Кафедра хореографії

СИЛАБУС

вибіркової дисципліни

Основи акторської майстерності та сценічного руху

Ступінь вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: Культура і мистецтво

Спеціальність: 024 Хореографія

Освітньо-професійна програма: Хореографія

ЛУЦЬК – 2020

Силабус вибіркової дисципліни «Основи акторської майстерності та сценічного руху» підготовки бакалавра, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 024 «Хореографія, за освітньою програмою «Хореографія»

Розробник: кандидат мистецтвознавства, доцент Кіндер К. Р.

Силабус вибіркової дисципліни затверджено на засіданні кафедри хореографії

протокол № 2 від 27 серпня 2020 р.

Завідувач кафедри:

доц. Косаковська Л. П.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань	вибіркова
Кількість год/кредитів 160/6	02 «Культура і мистецтво» Спеціальність 024 «Хореографія»	Рік навчання - 2
		Семестр – 3-4
		Лекції – 8
		Практичні (семінарські) –62
ІНДЗ : немає	Освітня програма «Хореографія» Бакалавр	Консультації – 10
		Самостійна – 100
		Форма контролю – залік 4 семестр

Назва дисципліни	Основи акторської майстерності та сценічного руху
Викладач	Кіндер Карина Рудольфівна-кандидат мистецтвознавства, старший викладач
Контактний телефон	0507587763

E-mail	kinderkarina@yahoo.com
Дні занять	
Консультації	Очні консультації : за попередньою домовленістю. Понеділок та четвер з 14.00 до 15.00 Онлайн консультації : за попередньою домовленістю в робочі дні з 9.30 до 17.30
Мова викладання	українська

Анотація до дисципліни

Виконавський простір сьогодення ставить перед здобувачами вищої освіти вимоги щодо високого рівня професійно-технічної підготовки та основ акторської майстерності. У зв'язку з цим в організації навчального процесу особливого значення набуває комплекс дисциплін, що впливають на формування особистості в професійно-мистецькому, культурологічному, соціально-педагогічному аспектах. Сьогодні пріоритетним завданням закладу вищої освіти мистецького спрямування є підготовка майбутнього бакалавра хореографії, здатного здійснювати творчу інноваційну професійну сценічну діяльність на високому художньому рівні. Тому рівень знань та вмінь студентів з дисципліни «Основи акторської майстерності та сценічного руху» є вагомим складовою професіоналізму майбутніх митців-хореографів, артистів, балетмейстерів та керівників танцювальних колективів.

«Основи акторської майстерності та сценічного руху» – навчальний курс, розроблений для підготовки бакалаврів зі спеціальності 024 «Хореографія». Курс відноситься до варіативної частини профільного модуля і має практико-орієнтований характер. Дисципліна «Основи акторської майстерності та сценічного руху» включає теорію та практику виконання вправ, етюдів, детальне вивчення, роботу над художнім образом, підготовку ролі, а також ознайомлення з кращими зразками театральньо-вокального жанру. Робочим матеріалом слугують вправи, етюди, відеозаписи оперет, шоу, мюзиклів, сцен із фільмів та конспекти лекцій. Викладання дисципліни базується на цілому ряді принципів: науковість,

наступність, проблемність навчання, наочність, свідомо навчально-пізнавальна активність студентів.

Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Основи акторської майстерності та сценічного руху» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: теорія та методика вивчення класичного танцю, теорія та методика вивчення народно-сценічного танцю, історико-побутовий танець, сучасний танець, композиція та постановка танцю.

Мета курсу : □

- надати здобувачам актуальну інформацію щодо головних складових творчо-виконавського процесу артистичної діяльності танцівника;
- ознайомити здобувачів із базовими теоретичними основами акторської майстерності та сценічного руху;
- досягти певного рівня артистичної техніки для урівноваження психічної і фізичної свободи;
- вказати на основні моменти у роботі над образом, роллю чи підготовкою окремих концертних номерів з визначенням першочергових завдань, окреслити складність драматургічної побудови виступу на базі сольної й ансамблевої роботи □ надати можливість студентам, самостійно аналізувати матеріал (власне виконання та роботу колег).

Головним **завданням** курсу є практичне й теоретичне володіння всіма аспектами майстерності актора, а саме: органікою, увагою, темпераментом, словесною та фізичною дією, контактом з партнером і залом, акторською етикою і естетикою, аналізом драматургічного матеріалу, словом, пластикою, ритмікою.

Формат дисципліни

Очний. Викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інноваційні технології – технології проектного навчання, інформаційно-комунікативні, кредитно-модульні й кредитно-рейтингові технології, а також інтерактивні навчальні технології (комп'ютерна графіка, аудіо та відео, онлайн консультування), для забезпечення розвитку творчого потенціалу особистості та саморозвитку студента в навчально-виховному процесі.

Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-навчальної програми студенти повинні

знати:

- роль і місце предмету «Основи акторської майстерності та сценічного руху» в системі професійної освіти і майбутньої. викладацької діяльності у відповідній сфері;
- інноваційні технології в теорії та практиці сучасної сценічної хореографії;
- сутність професійних якостей актора, та його функції;
- особливості роботи актора над собою: роботу над собою в творчому процесі переживання; роботу над собою в творчому процесі втілення;
- елементи сценічної дії акторської майстерності;
- принципи роботи над елементами сценічної дії на матеріалі вправи, етюду, інсценівки;
- етапи роботи над роллю виконавця на матеріалі інсценівки.

вміти:

- інтегровано застосовувати знання програмного матеріалу дисципліни, вільно володіти спеціальною термінологією;
- дати оцінку техніці, акторській майстерності та стилю виконання провідних танцівників сучасності;
- розвивати та удосконалювати професійний апарат актора, його психотехніку;
- збирати, узагальнювати і аналізувати емпіричну інформацію про сучасні явища і тенденції розвитку сценічного руху і пластики, брати участь в розробці та впровадженні інноваційних методик їх організації та керівництва;
- постійно працювати над собою, шляхом індивідуально спрямованого тренінгу та творчого самовиховання;
- структуру сценічного образу, конфлікт і закони сценічної дії, події і пропоновані обставини, наскрізну дію, імпровізацію;
- володіти елементами сценічної дії, самостійно визначати першочергові завдання на етапі розбору матеріалу і з урахування форми, стилю, жанру; бачити себе, свою роль у сольній роботі та в колективі;
- формувати професійні навички та уміння, освоювати методичні засоби праці над роллю.

В процесі вивчення дисципліни здобувач вищої освіти формує і демонструє наступні **компетентності**

Індекс матриці	Програмні компетентності
----------------	--------------------------

ОП	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів хореографічного мистецтва і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК05. Навички здійснення безпечної діяльності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин. СК02. Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стилеві особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури. СК03. Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах. СК04. Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної). СК05. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти. СК07. Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері

	професійної діяльності. СК08. Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини. СК09. Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції. СК10. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа-мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації. СК11. Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу. СК13. Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого- фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу. СК14. Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб. СК15. Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту. СК16. Здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин у сфері виробничої діяльності.
Предметні результати навчання	ПР02. Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності. ПР03. Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань. ПР06. Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин. ПР07. Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проекту. ПР11. Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.

	ПР12. Відшукувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності. ПР13. Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва. ПР14. Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора. ПР16. Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько- балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності. ПР18. Знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості. ПР19. Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу. ПР20. Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах. ПР21. Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі.
--	---

Форми і методи навчання

В умовах модульно-кредитної технології навчання заняття проводяться переважно в активних і творчих формах – проблемні й оглядові лекції, активні семінари, тренінги, заняття із застосуванням телекомунікаційної техніки. Засадничим принципом викладання дисципліни є стимулювання самостійної та продуктивної дослідницької діяльності студентів, підтримка фахової активності й прагнення до нових знань, відкритості до комунікації і взаємодії в рамках міжнародної академічної спільноти.

Методи навчання спрямовані на формування активної позиції студентів в освітньому процесі: проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, бесіди і дискусії, дистанційні консультації та ін.

Використовується студентоцентрований, проблемно-орієнтований, діяльнісний, комунікативний, професійно-орієнтований, міждисциплінарний, творчий підходи до навчання, інтеграція науково-дослідної та навчальної діяльності.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання

У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачем з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, методистом та викладачем та підготовки (друку) рефератів і випускних робіт.

Політика курсу

При організації освітнього процесу у Волинському національному університеті імені Лесі Українки студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до : Положення про самостійну роботу студентів; Положення про організацію освітнього процесу; Положення про порядок проведення, відрахування та поновлення студентів; Положення про практику студентів; Положення про рейтингову систему оцінювання знань; Положення про академічну доброчесність; Положення «Критерії оцінювання знань студентів»; Положення про кваліфікаційну роботу студента; Положення про укладання та контроль за виконанням договору про надання освітніх послуг; Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин, відведених на:					
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Конс-ції	
Змістовий модуль 1. Акторська майстерність і сценічний рух у виконавській практиці танцівника						
Тема 1.1. Акторська майстерність і сценічна пластика в творчості виконавця-танцівника.		14	2	2	10	
Тема 1.2. Поняття атмосфери у сценічній творчості та в роботі		15	2	2	10	1

виконавця над роллю.					
Тема 1.3. Поза і жест як основні елементи статурної акторської виразності.	15	2	2	10	1
Тема 1.4. Танець - виразний засіб музично-театралізованого перфоманса.	15	2	2	10	1
Разом за змістовним модулем 1	59	8	8	40	3
Змістовий модуль 2. Практичний тренінг з акторської виразності					
Тема 2.1. Мізансцена – мова режисера та інструмент актора	10		4	5	1
Тема 2.2. Взаємодія акторів на сцені	10		4	5	1
Тема 2.3. Час, простір, темпо-ритм	17		6	10	1
Тема 2.4. Рух як засіб вираження сценічної дії	19		8	10	1
Тема 2.5. Синтетичний комплекс вправ пластики і пантоміми	19		8	10	1
Тема 2.6. Пластичний етюд з символічним реквізитом	23		12	10	1
Тема 2.7. Робота над масовим етюдом.	23		12	10	1
Разом за змістовним модулем 2	121		54	60	7
Усього годин	180	8	62	100	10

Завдання для самостійного опрацювання:

1. Охарактеризувати основи акторської майстерності.

2. Визначити етюдну форма в акторській майстерності.
3. Проаналізувати роль реквізиту в хореографічному номері.
4. Охарактеризувати основні етапи складання композиційного плану.
5. Проаналізувати значення ритму в мистецтві актора.
6. Визначити роль мізансцен у акторській майстерності.
7. Проаналізувати драматичний репертуар українського театру.
8. Проаналізувати драматичний репертуар світового театру.
9. Охарактеризувати елементи хореотерапії.
10. Визначити етику та естетику театральної драми в хореографії.
11. Проаналізувати роботу із сценічним світлом.

До самостійної роботи також входить:

- відпрацювання комплексу загальнорозвиваючих і коригуючих вправ;
- робота з предметами, реквізитом, бутафорією;
- відпрацювання студентами особливостей художнього образу засобами акторської майстерності;
- відпрацювання вправ імпровізацій;
- складання індивідуального тренінгу;
- робота над ритмічними етюдами з предметами;
- написання композиційного плану до майбутнього етюду; підбір звукового супроводу;
- аналіз написаних сюжетів;
- робота з фонограмою;
- перегляд відеозаписів за рекомендацією педагога.

Система оцінювання та вимоги

Види контролю : поточний, підсумковий.

Методи контролю : спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю : залік.

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Основи акторської майстерності та сценічного руху» здійснюється згідно з кредитно-трансферною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 40 балів, і рейтингу з атестації (залік/екзамен) – 60 балів.

Політика щодо дедлайнів і перескладання

Змістовий модуль 1.

3 бали (відмінно) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно навчальної програми, володіє теоретичними знаннями у повному обсязі та передбаченими практичними навичками. Вміє застосовувати набуті знання на практиці, розв'язувати творчі завдання.

2 бали (добре) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно програми, володіє теоретичними знаннями та практичними навичками, вміє застосовувати набуті знання на практиці.

1 бал (задовільно) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно програм, застосування набутих знань на практиці недостатнє.

0 балів (незадовільно) - виставляються, якщо студент засвоїв матеріал у недостатньому обсязі, не володіє понятійним апаратом, знання поверхові, основні практичні навички відсутні.

Змістовний модуль 2.

4 бали (відмінно) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно навчальної програми, у повному обсязі володіє передбаченими практичними навичками. Вміє застосовувати набуті знання на практиці, розв'язувати творчі завдання.

3-2 бали (добре) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно програми, володіє практичними навичками, вміє застосовувати набуті знання на практиці.

1 бал (задовільно) – виставляються, якщо студент засвоїв матеріал згідно програми, застосування набутих знань на практиці недостатнє.

0 балів (незадовільно) - виставляються, якщо студент засвоїв матеріал у недостатньому обсязі, знання поверхові, основні практичні навички відсутні.

ЗАЛІК

Вимоги до відповіді.

Теоретична частина ставить за мету перевірити ґрунтовність, систематичність та цілісність знань студентів.

Студент повинен дати чітку, повну, аргументовану відповідь на поставлені запитання, продемонструвати знання з базових теоретичних основ акторської майстерності та сценічного руху, знати головні складові творчо-виконавського процесу артистичної діяльності танцівника сучасності.

Практична частина ставить за мету перевірити володіння всіма аспектами майстерності актора, а саме: органікою, увагою, темпераментом, словесною та фізичною дією, контактом з партнером і залом, акторською етикою і естетикою, аналізом драматургічного матеріалу, словом, пластикою, ритмікою.

55 - 60 балів (відмінно) – виставляються, якщо студент глибоко розкриває зміст поставленого завдання, вільно володіє спеціальною термінологією, грамотно ілюструє відповідь прикладами, комплексно застосовує одержані знання з різних дисциплін при випішенні поставлених завдань. Якісне, осмислене виконання вправ і освоєння сценічних навичок.

48 - 54 балів (добре) – виставляються, якщо студент комплексно вирішує поставлені завдання, правильно розкриває основний зміст завдання, правильно використовує термінологію, вміє аналізувати і оцінювати факти і події. Грамотне виконання з невеликими недоліками.

40 - 47 балів (задовільно) – виставляються, якщо студент викладає зміст завдання частково, не завжди послідовно, відповідь неповна, але суть питання в цілому розкрита. Нерозуміння матеріалу і відсутність психофізичного розвитку в даному предметі.

1 - 39 балів (незадовільно) – виставляються, якщо студент не розкрив основний зміст завдання, допустився значних помилок, спеціальною термінологією володіє слабо, знання поверхові. виконання з великою кількістю недоліків, слабка фізична підготовка.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		для заліку
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики		
90-60	A	Відмінно		
82-89	B	Добре	Зараховано	

75-81	C			
67-74	D	Задовільно		
60-66	E			
1-59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)	

Рекомендована література

Основна:

1. Акторська майстерність: Навчально-методичний посібник / авт.- упоряд. Довгань Л. Одеса: Журнал «Аудиторія», 2006. 39 с.
2. Айслер-Мерти Кристина. Язык жестов. М., 2001. 160 с.
3. Анненский Ин. Театр Еврипида. Москва: ЭКСМО, 2008.
4. Барнич М. Майстерність актора. Київ: Ліра-К, 2016. 304 с.
5. Біль Р. Виховання акторської харизми: метод. посіб. Вінниця: Нова книга, 2013. 232 с.
6. Барнич М. Психотехніка актора: майстер-клас: монографія. Київ: Пінзель, 2018. 197 с.
7. Бартоу А. Актерское мастерство: Американская школа: пер. с англ. Москва: Альпіна нон-фикшн, 2013. 406 с.
8. Волконский С. Выразительный человек. Сценическое воспитание жеста. Москва: Ленард, 2015. 248 с.
9. Білан Т. Театральне мистецтво в контексті художньо-мистецького знання. *Молодь і ринок*. 2012. №8 (91). С. 107.
10. Біль Р. Виховання акторської харизми: методичний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2013. 232 с.
11. Вильсон Г. Психология артистической деятельности: Таланты и поклонники / Пер. с англ. А. Блейз. Москва: Когито-центр, 2001. 383 с.
12. Грачева Л. Актерский тренинг: теория и практика. СПб.: Речь, 2003. 168 с.
13. Ершов П. Технология актёрского искусства. Москва: ТОО «Горбунок», 1992. 285 с.
14. Калашников В. Акторська майстерність: посібник-хрестоматія для студ. спец. 6.020203 "Кіно-, телемистецтво". Луганськ: ДЗ ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2012. 176 с.
15. Клепиков О., Кучерявий І. Основи творчості особи: навчальний посібник для студ. Київ: Вища школа, 1996. 295 с.

16. Кох И. Основы сценического движения: учебник. Изд. 2-е, испр. Санкт-Петербург: Планета музыки. 2010. 509 с.
17. Коэн Л. Метод Ли Страсберга: сборник упражнений по актерскому мастерству. Москва : Альпина Нон-фикшн, 2018. 310 с.
18. Основи сценічної майстерності: хрестоматія для студ. вищ. навч. закл. на пряму підготов. "Дошкільна освіта" / укл. Матвієнко С. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2013. 438 с.
19. Основи сценічного руху: навчально-методичний посібник для студентів мистецько-педагогічних спеціальностей / уклад. Людмила Юріївна Гекалюк. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. 120 с.
20. Паві Патріс: словник театру / Перекл. з фран. Маркіян Якубяк. Львів, 2006. 640 с.
21. Пансо В. Труд и талант в творчестве актера. Москва: ГИТИС, 2013. 230 с.
22. Раденко Ю. Сценічна мова: навчальний посібник. Київ: КНУКІМ, 2015. 318 с.
23. Режисура й акторська майстерність: Методичні вказівки (спец. "Театральне мистецтво", спеціалізація "Режесура драматичного театру") / укл. Гордєєв С. Харків: ХДАК, 2003. 35 с.
24. Рождественская Н. Диагностика актерских способностей. Санкт-Петербург: Речь, 2005. 180 с.
25. Ряднова Л. Основи акторської майстерності. Київ: Основа, 2018. 176 с.
26. Словарь театральных терминов (создание актерского образа) / Зверева Н., Ливнев Д. Москва: ГИТИС, 2007. 136 с.
27. Стадніченко Н. Диагностика сформованості професійного спілкування майбутнього актора: методичні рекомендації / заг. ред. Г.Локарева. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 70 с.
28. Станиславский К. Работа актёра над собой в творческом процессе переживания: дневник ученик. СПб.: Азбука, 2012. 507 с.
29. Старостін Ю. Сценічний рух як складова професійної підготовки актора. *Науковий вісник Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*. № 24, 2019. С.75-78.
30. Тополевський В., Бельський С. Основи сценічного руху, бою та фехтування: навч.-метод. посіб. для практ. занять та самост. роботи студ. 2-4 курсів спец. «Актор драматичного театру та кіно» / В.Тополевський, С.Бельський. Харк. держ. акад. культури. Харків: ХДАК, 2012. 52 с.
31. Фельденкрайз М. Осознание через движение: двенадцать практических уроков / пер. с англ. Москва: Ин-т общегуманитарных исслед., 2011. 205 с.
32. Чечеткин А. Основы драматургии театрализованных представлений. Москва: Лань, 2013. 288 с.
33. Чехов М. О технике актера. Москва: Изд. АСТ. 2016. 288 с.

Додаткова:

1. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с. Серія «Альма-матер». Захава Б. Мастерство актера и режиссера. М.: ГИТИС, 2008. 430 с.
2. Великие мюзиклы мира. М.: Олма-прес, 2002. 704 с.
3. Выготский Л. Психология искусства. Москва : Изд-во Соврем. гуманитар. ун-та, 2001. 209 с.
4. Клековкін О. Сакральний театр. Генеза. Форми. Поетика. К.: Київський державний інститут театрального мистецтва ім. І.К. Карпенко-Карого, 2002. 360 с.
5. Колесник О. Феномен інтерпретації в художній культурі: монографія. Київ: НАКККіМ, 2014. 265 с.
6. Кудикіна Н. Ігрова діяльність молодших школярів у позаурочному навчально-виховному процесі: монографія. Київ: КМПУ, 2003. 272 с.
7. Курбас Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський. Київ: Вид-во «Основи», 2001. 917 с.
8. Литвиненко С. Креативність як загальна здібність до творчості: сучасні підходи. *Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Серія «Педагогічні науки»*. 2006. Вип. 3 (50). С. 215-219.
9. Поліщук О. Художнє мислення: естетико-культурологічний дискурс: монографія. Київ: Видавець ПАРАПАН, 2007. 208 с.
10. Саїк Г. Емоційно-естетичні переживання музики через формування виконавської майстерності студентів. *Наука і сучасність*. Київ, 2000. 22, вип. 2, ч. 2. С. 115-125.
11. Семашко О. Соціологія мистецтва: навчальний посібник. 2-ге вид. Львів : Магнолія Плюс, 2006. 244 с.
12. Тополевський В. Педагогічний вплив на розвиток творчої. *Серія: індивідуальності майбутнього актора. Культура України. Мистецтвознавство*. Харків. 2015. Вип. 51. С. 144–151.
13. Хрящева Н., Макшинов С. Психогимнастика в тренінге / под ред. Н. Хрящевой. Санкт-Петербург: Речь, 2014. 267 с.

Інтернет ресурси

Книги, статті, підручники з акторської майстерності, сценічному руху, історії театру:

http://osvita.ua/school/lessons_summary/upbring/37435
<https://resources.mgpu.ru/findbooks.php?pagenum=9>
<https://resources.mgpu.ru/discplist.php?mode=libr>
<http://www.mosconsv.ru>
<http://www.mosconsv.ru/page.phtml>
www.folkler.r

www.classical.net/music/links

www.kultura-portal.ru

<http://www.krispen.narod>.